Sayı – 17

Harp Mecmuası

Yıl – 2

Mart 1333

Cemaziyelevvel 1335

Fiyatı: 1 kuruş

İdârehâne: İstanbul – Cağaloğlu
Kapalıfırın Sokağı numara 6
(Telefon 1854)

On beş günde bir çıkar asker ve
muharebeden bahs eder risale-i musavvere

İstanbul ve vilayât içün posta
ücreti de dahil olduğu halde bir
yıllık iştirak bedeli **25** kuruş

Galiçya'da: Ateşli bombalarını altmış metroya kadar düşman bağrına savuran Osmanlı yiğitleri

T.C. BAŞBAKANLIK
BASIN YAYIN VE
ENFORMASYON
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Harp Mecmuası

Cemaziyelevvel 1335
Mart 1333

T.C. BAŞBAKANLIK
BASIN YAYIN VE
ENFORMASYON
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2- Kaymakam Yasin Hilmi Bey, 3- Binbaşı İsmail Hakkı Bey, 4- Kaymakam Ahmet Muhtar Bey, 5- Yaver Mülazım-ı Evvel Nurettin Efendi, 6- Mülazım Kemalettin Efendi, 7- Mülazım Kazım Efendi

Galiçya'da: Anavatandan uzak cephede şehzâdelerimizden Miralay Cemaleddin Efendi hazretleri kahraman müdâfileri ziyaretten sonra bir fırka karargâhında

KAFKAS CEPHESİNDE

Bir zabitin defter hatıratından:

26 Kanunıevvel 330— Ne elim bir gün. Kar dağ tepelerinde, vadilerde girdebadlar teşkil ederek yağıyor. Bazen bütün ufuk kapanıyor. Etraf dondurucu, öldürücü bir karanlık içinde kalıyor. Tabiatla feveran-ı beşer birleşmiş, her tarafa ölüm, dehşet saçılıyor. Tipi biraz sükunet bulur bulmaz, uzaklarda, karlar içinde insan ve hayvandan mürekkeb müsellah kitlelerin dumanlı, karlı ufuklara doğru uzaklaştığı görülüyor, fırtınaların uğultulu sadalarını topların keskin velveleleri adeta yırtarcasına, delercesine geçerek kulaklarda haşin akisler peyda ediyor. İnsan tabiatın, beşeriyetin en müthiş kuvvetlerini, en hevl-nak asarını gösterdiği bir sırada, vatanını felaket ve ölüm karşısında müdafaa etmekte bilseniz ne tatlı, ne ruh-ı istînâs bir hazz-ı derûnî duyuyor.

Düşünüyorum: Bir zamanlar ecdadımızın yine bu dağlarda, yine bu ovalarda, yine tabiatın bu aynı tesiri, aynı tesir-i müthişi haiz şiddetleri karşısında Osmanlılık namını i'lâ için, Osmanlı Türklerinin şehametini, celadetini, ulviyetini, azmini bütün cihana göstermek için Üsküdar'dan, her türlü vesait-i nakliyeden mahrum bir devirde, yürüye yürüye bu soğuk mıntıkalara geldiklerini, buralarda, bu uzak beldelerde şanlı zafer ihraz eylediklerini, düşmanlarını Aras vadilerinde, Kafkas geçitlerinde takip ederek bahr-i Kalzem sahillerine, demir kapılara, derbentlere kadar sürüp attıklarını tasavvur ediyorum. Bu azim-i cengaveranenin azamet ve mehabeti karşısında ecdadımızın ulu himmetine karşı a'mak-ı ruhumda bir vecd-i tevkir hissetmekten kendimi alamıyorum.

Filhakika bu mıntıkalarda hareket eden eski Osmanlı ordusunun himmetini takdir etmemek gayr-ı kabildir. Bir zamanlar Yavuz Sultan Selimler de bu mıntıkaya gelen yollardan geçmişler, Ferhat Paşalar, Özdemiroğlu Osman Paşalar celadetleriyle, hamasetleriyle tarihte ebedî bir nam-ı iftihar bırakmışlardı. Bugün Karadeniz'den İran hududuna kadar imtidad eden bu karlı harp mıntıkası o zamanlar kahraman ordumuzun mütevalî fedakarlıklarına ma'kes olmuştu. Cesur paşalarımız askerlerinin cesaretlerini teşvik etmişler, onlarla beraber nehirler geçmişler, zulmetler içinde meşale savaşları yapmaktan geri durma-

Galiçya'da düşmana karlı siperleri içinde ateş eden Osmanlı dilâverleri

قافقاس جبهه سنده

بر ضابطك دفتر خاطراتندن:

غالیچیاده : دشمنه قارلی سیپرلری ایچنده آتش ایدن عثمانلی دلاورلری

Düşman yalnız tabiatla mübareze etmiyordu. Cesur zabitlerimizin fedakar neferlerimizin süngülerine, kurşunlarına karşı mezbuhane mücadeleden geri durmuyordu. Bu mücadeleden biri Bardız'da Çil Horos tepesi önünde vukua geldi. Hava soğukdu. Bura, etrafda kar girdebadları husule getiriyordu. 96'ncı alay Bardız'da Çil Horos tepesini işgal etmişdi. Bu tepenin müdafaası alınamadı. Düşmanın ateşi, soğukun şiddeti bu vazifeyi müşkil bir hale getiriyordu. Fakat askerlerimizin kuvve-i maneviyesi yerinde idi. Hiçbir felaket onların azim ve metanetlerini kıramıyordu. Bir zaman oldu ki düşman fasıla ile etdiği ateşleri şiddetlendirdi. Başımızın üzerinden kar furtunaları güya mermileri alup götürüyor, kulaklarımız velveleler, uğultular ile çınlayordu. Şarapneller müdhiş tarakalarla parçalanıyordu. O günün kahramanı Mülazım-ı sani Vanlı Hüsnü Efendi birinci tabur üçüncü bölüğe mensubdu. Genç zabit, öyle azim etmişdi ki, bu tepede düşmanın, tabiatın her dürlü müşkilatına rağmen ya vazifesini ifa edecek veya orada feda-yı can eyleyecekdi. Hüsnü Efendi'nin vazifesi düşmanın öldürücü ateşleri altında, karşısındaki tepeyi işgal eylemekdi. Bu işgal vazifesini ifa etmek, muharebenin bu safhasında gayet müşkildi. Hüsnü Efendi bu müşkilatı katiyen nazar-ı itibara almadı. Maiyyetindeki efradı teşci' için bî-perva siperlere koşdu. Kar furtunaları altında, ellerinde tüfenkler, zabitlerinin emirlerine intizar eden askerlerinin karşısına geçdi. Onlara bütün samimiyet-i vicdaniyesiyle şu sözleri söyledi:

Galiçya'da: Düşman siperleriyle karşı karşıya

mışlardır. Serdar Ferhat Paşa metanet ve hamasetini en ziyade bu havalide göstermiş, Özdemiroğlu Osman Paşa doksan yaşında olduğu halde buralarda destgireler içinde ordular idare etmiş, bu yollarda feda-yı can eylemişdi. Kahraman ordumuzun hain Ruslara karşı ihraz-ı zafer etmesi için önümüzde müselsel ve parlak zafer misalleri vardı. Osmanlı ordusu için Kafkas mıntıkası bir mıntıka-i zaferdi, ordumuz, şimdi ecdadının eserine tebaiyyet etmek, vatanımızın mevcudiyetine kasd eden düşmanlarımızı tepelemek azmiyle çalışıyor. Bu azmin âsarı zabitlerimizin, neferlerimizin misli na-mesbuk kahramanlıklarıyla tarih-i şan ve şerefimize bir sahife-i iftihar ilave ediyor.

Fakat bu mıntıkalarda her zafer en müdhiş müdafaa, en takatsüz müşkilata karşı istihsal edildiği için gayet kıymetdardır. Kış, buraların en bî-rahm düşmanıdır. Düşmanın mermileri tabiatın şedaidi karşısında hiç mesabesindedir. Bulutlara karışacak derecede yükselen tepeler, birer şahika-i mevt ve felaketdir. Oralarda geçen bir kafile, kar girdebadları içinde ber-heva olarak uçurumlarda erir, parçalanır. Arkadaşlarımdan bir zabit anlatdı: Kafkas mıntıkanın en sarp bir yerinde ahz-ı mevki etmişler. Karşılarında bir geçid varmış. Geçidin kenarı kamilen uçurum imiş. Düşman kendilerine taarruz etmek için bu geçidden behemehal geçmeğe mecbur imiş kahraman arkadaşım hikayesine devam ederek diyordu ki: "O günü bir dürlü unutamayacağım. Kar, fırtına, soğuk her tarafa ölüm saçıyordu. Vadiden tepeye çıkan, tepenin uçurum kenarını takip eden yolu uzakdan görünüyordu. Vadiden ateşlerimiz altında ilerlemeğe çalışan kol kısmen telefat veriyor, kurtulanlar tepeye doğru ilerliyordu. Bu suretle düşmanın hareketi ve bizim ateşlerimiz saatlerce devam etdi. Bir zaman oldu ki düşmandan eser görülmedi. Kıt'amız düşmanın geçmek istediği geçidi işgal için müsaid bir zamanda, furtunanın dindiği bir hengamda, ileri doğru hareket etdi. Gördüğümüz manzara müdhişdi! Tepeye çıkmak, yoldan geçmek isteyen düşman askerlerinden bir tek bile kurtulmamışdı. Soğuk ellerini dondurmuş, bura hepsini uçuruma yuvarlamışdı. Fakat mahûf bir ölüm darbesi arz eden uçurum çadır, at göğdesi, insan başı, parçalanmış kollar ve ayaklarla dolu idi.

Galiçya'da: Karlı ormanlarda kıt'âtımızın zeminlikleri önünde

مشلردر. سردار فرهاد پاشا متانت و حماستنی اڭ زیاده بو حوالیده كوسترمش، اوزدمیر اوغلی عثمان پاشا طقسان یاشنده بربر ظفراولدیغی حالده بورالرده دستكره‌لر ایچنده اوردولر اداره ایتمش، بو یوللرده فدای جان ایلمشدی. قهرمان اوردومزك خائن روسلره قارشی احراز ظفر ایتمسی ایچون اوكزده مسلسل و پارلاق ظفر مثاللری واردی. عثمانلی اوردوسی ایچون قافقاس منطقه‌سی بر منطقهٔ ظفردی، اوردومز، شمدی اجدادینك آثرینه تبعیت ایتمك، وطنمزك موجودیتنه قصد ایدن دشمنلرمزی تپه‌لمك عزمیله چالیشیور. بو عزمك آثاری ضابطلرمزك، نفرلرمزك مثلی نامسبوق قهرمانلقلریله تاریخ شان و شرفمزه بر صحیفهٔ افتخار علاوه ایدیبور.

فقط بو منطقه‌لرده هرظفر اڭ مدهش مدافعه، اڭ طاقتسوز مشكلاته قارشی استحصال ایدلدیكی ایچون غایت قیمتداردر. قیش، بو اراك اڭ بی‌رحم دشمنیدر. دشمنك مرمیلری طبیعتك شدائدی قارشیسنده هیچ مثابه‌سنده‌در. بولوطلره قاریشاجق درجه‌ده یوكسه‌لن تپه‌لر، بر شاهقهٔ موت وفلاكتدر. اورالرده كچن بر قافله، قار كردبادلری ایچنده برهوا اولارق اوچورومله‌رده اریر، پارچه‌لانیر. ارقداشلرمدن بر ضابط آكلاتدی: قافقاس منطقه‌سنك اڭ صرب بر یرنده اخذ موقع ایتمشلر. قارشیلرنده بر كچید وارمش. كچیدك كناری كاملاً اوچوروم ایمش. دشمن كندیلرینه تعرض ایتمك ایچون بو كچیددن بهمه حال كچمكه مجبور ایمش. قهرمان ارقداشم حكایه‌سنه دوام ایدرك دییوردی كه: «او كونی بر درلو اونوتامیه‌جغم. قار، فورطنه، صوغوق هرطرفه اولوم صاچیوردی. وادیدن تپه‌یه چیقان، تپه‌نك اوچوروم كنارینی تعقیب ایدن یولی اوزاقدن كورونیوردی. وادیدن آتشلرمز آلتنده ایلرله‌مكه چالیشان قول قسماً تلفات ویریبور، قورتولانلر تپه‌یه دوغرو ایلرلیوردی. بو صورتله دشمنك حركتی و بزم آتشلرمز ساعتلرجه دوام ایتدی. بر زمان اولدی كه دشمندن اثر كورولمه‌دی. قطعه‌مز دشمنك كچمك ایسته‌دیكی كچیدی اشغال ایچون مساعد بر زمانده، فورتنه‌نك دیندیكی بر هنكامده، ایلری طوغرو حركت ایتدی. كوردیكمز منظره مدهشدی! تپه‌یه چیقمق، یولدن كچمك ایسته‌ین دشمن عسكرلرندن برتك بیله قورتولامامشدی. صوغوق اللرینی طوكدیرمش، بورا هپسنی اوچورومه یوارلامشدی. فقط مخوف بر اولوم ضربه‌سی عرض ایدن اوچوروم چادر، آت كوكده‌سی، انسان باشی، پارچالانمش قوللر وآیاقلرله طولو ایدی.

دشمن یالكز طبیعتله مبارزه ایتمیوردی. جسور ضابطلرمزك فداكار نفرلرمزك سونكولرینه، قورشونلرینه قارشی مذبوحانه مجادله‌دن كری طورمیوردی. بو مجادله‌دن بری باردیزده چیل خروس تپه‌سی اوكنده وقوعه كلدی. هوا صوغوقدی. بورا، اطرافده قار كردبادلری حصوله كتیریبوردی. ۹۶ نجی آلای باردیزده چیل خروس تپه‌سنی اشغال ایتمشدی. بو تپه‌نك مدافعه‌سی آلنه‌مدی. دشمنك آتشی، صوغوقك شدتی بو وظیفه‌یی مشكل بر حاله كتیرییوردی. فقط عسكرلرمزك قوهٔ معنویه‌سی یرنده ایدی. هیچ بر فلاكت اونلرك عزم ومتانتلرینی قیرامیوردی. بر زمان اولدی كه دشمن فاصله ایله ایتدیكی آتشلری شدتلندیردی. باشمزك اوزرندن قارفورتنه‌لری كویا مرمیلری آلوب كوتوریبور، قولاقلرمز ولوله‌لر، اوغولتولر ایله چینلابوردی. شراپنللر مدهش طراقه‌لرله پارچالانیبوردی. او كونك قهرمانی ملازم ثانی وانلی حسنی افندی برنجی طابور اوچنجی بلوكه منسوبدی. كنج ضابط، اویله عزم ایتمشدی كه، بو تپه‌ده دشمنك، طبیعتك هردرلو مشكلاتنه رغماً یا وظیفه‌سنی ایفا ایده‌جك ویا اوراده فدای جان ایلیه‌جكدی. حسنی افندینك وظیفه‌سی دشمنك اولدیریجی آتشلری آلتنده، قارشیسنده‌كی تپه‌یی اشغال ایلمكدی. بو اشغال وظیفه‌سنی ایفا ایتمك، محاربه‌نك بو صفحه‌سنده غایت مشكلدی. حسنی افندی بو مشكلاتی قطعیاً نظر اعتباره آلمادی. معیتنده‌كی افرادی تشجیع ایچون بی‌پروا سپرلره قوشدی. قارفورتنه‌لری آلتنده، اللرنده تفنكلر، ضابطلرینك امرلرینه انتظار ایدن عسكرلرینك قارشیسنه كچدی. اونلره بوتون صمیمیت وجدانیه‌سیله شو سوزلری سویله‌دی:

غالیچیاده : دشمن سپرلریله قارشی قارشی‌یه

غالیچیاده : قارلی اورمانلرده قطعاتمزك زمینلكلری اوكنده

Müttefiklerimizin Tarihinden Alınacak Dersler

PRUSYA'NIN İ'TİLÂSI

Napolyon'un Prusya istilası 1806'dan itibaren altı yedi sene devam etdi. Bu büyük felaket neticesinde herkes Prusya devletinin artık kamilen çökdüğüne, hatta Prusya namının Avrupa haritasından silineceğine zâhib olmuşdu. Filhakika Prusya'da inhitat alametleri öteden beri meşhud idi. Napolyon, öyle zan olunuyordu ki, asrın bütün siyasî tabibleri tarafından gayr-ı kabil-i ictinab bir suretde ölüme mahkum edilen bir hastaya son darbeyi indirmişdi. Halbuki Prusya yeniden i'tilâ etdi, bu müdhiş tecrübeden yeni ve zinde bir halde yükselüp kurtuldu. Sebebi de aşikardı; çünkü bu muazzam hükümeti vücuda getiren ademler, bu ademlerin hükümeti teşkil etmek içün kullandıkları vasıtalar, hükümetin sükuta hazırlandığı hengamda da mevcuddu, fakat kimsenin dikkatini celb etmemişdi. Rahib Prad'ın tabiri vech ile "Prusya'nın Avrupa'ya karşı yalnız bir cebhesi, bir yüzü vardı". Gayr-ı mütecanis bir takım malzeme ile inşa olunan bu cebhe

Uzak harp cephelerinde kumandanlarımızdan Cevad Paşa ve maiyyetleri

Galiçya'da Almanya İmparatoru hazretlerinin yevm-i viladetleri sene-i devriyesi münasebetiyle müttefik kat'ât ümera ve zabitanından bir grup tebrik merasiminde

daha Büyük Frederik zamanında çatlamaya başlamışdı. Bu cephenin birgün behemehal yıkılacağı pek kolay anlaşılabilirdi. Fakat

"Askerler! Bugün mühim bir vazifeye memur edildik. Şu karşıki düşman siperine hücum edeceğim. Biliyorum hepimiz yarı donmuş bir haldeyiz. Ve bu vadide hücum da pek müşkildir. Fakat ordumuzun mukadderatı bizim bu kahramanane vazifeyi ifa etmekliğimize bağlıdır. Emin olunuz, ne ölüm korkulduğu kadar acı, ne de hayat zan olunduğu kadar tatlıdır. Kıymetli arkadaşlarımızı şehid eden, kanlar içinde bırakan şu hain düşmandan intikam almak istemez misiniz?

Daima önünüzdeyim, peşimi bırakmayınız. Vurulursam hiç bakmayınız, vazifenizi ifa ediniz. Yere düşersem, beni çiğneyerek zafere doğru koşunuz. Bilmiş olunuz ki muvaffakiyet cesaretle kaimdir. Yardımcımız Cenab-ı Hakk'dır. Haydi bakayım, ileri! Daima ileri!"

Son söz, Hüsnü Efendi'nin dudaklarından bir saika-i celadet gibi fırladı. Siperlerde âni, fakat azmâne bir hareket görüldü. Kar yağıyor, yaylım ateşler kıyametler koparıyor, soğuk elleri ve ayakları donduruyordu. Bölük kahraman zabitinin peşinde sıçramalarla ilerileyordu. Her sıçrayışda kahraman askerlerimizden bir kaç kişi karlar üzerinde bir cism-i câmid halinde kalıyordu. Bir lahza geldi ki, fedakar zabitin birdenbire karlar üzerine düşdüğü görüldü. Bölük büsbütün galeyana geldi. Son savlet düşmanın azim ve metanetini kırdı. Bir kaç dakika içinde tepenin cesur askerlerimiz tarafından işgal edildiği görüldü. Asker, zabitinin sözünü tutmuş, Osmanlı azmini en tahammülsüz manilere karşı isbat eylemişdi. Bölük bu zaferi ihraz eylediği esnada idi ki, kahraman zabit karları üzerinde bî-ruh yatıyor, elinde karlar üzerine düşen kılıcı el-ân düşman istikametini gösteriyordu.

متفقلريمزك تاريخندن آلنه‌جق درسلر

پروسيانك اعتلاسی

ناپولیونك پروسيا استيلاسی ١٨٠٦ دن اعتباراً آلتی يدی سنه دوام ايتدی. بو بويوك فلاكت نتيجه‌سنده هر كس پروسيا دولتنك آرتق كاملاً چوكديكنه، حتی پروسيا نامنك اوروپا خريطه‌سندن سيلينه‌جكنه ذاهب اولمشدی. فی الحقيقه پروسياده انحطاط علامتلری اوته‌دن بری مشهود ايدی. ناپولیون، اويله ظن اولونيوردی كه، عصرك بوتون سياسی طبيبلری طرفندن غير قابل اجتناب بر صورتده اولومه محكوم ايديلن بر خسته‌يه صوك ضربه‌يی ايندیرمشدی. حالبوكه پروسيا يكيدن اعتلا ايتدی، بو مدهش تجربه‌دن يكی و زنده بر حالده يوكسلوب قورتولدی. سببی ده آشكاردی؛ چونكه بو معظم حكومتی وجوده كتيرن آدملر، بو آدملرك حكومتی تشكيل ايتمك ايچون قوللاندقلری واسطه‌لر، حكومتك سقوطه حاضرلانديغی هنگامده‌ده موجوددی، فقط كيمسه‌نك نظر دقتنی جلب ايتمه‌مشدی. راهب پرادك تعبيری وجه ايله «پروسيانك آوروپايه قارشی يالكز بر جبهه‌سی، بر يوزی واردی». غير متجانس بر طاقم مالزمه ايله انشا اولونان بو جبهه

اوزاق حرب جبهه‌لرنده قوماندانلرمزدن جواد پاشا و معيتلری

غاليچياده: آلمانيا ايمپراطوری حضرتلرينك يوم ولادتلری سنهٔ دوريه‌سی مناسبتيله متفق قطعات امرا و ضابطانندن بر غروپ تبريك مراسمنده

دها بويوك فره‌دريق زماننده چاتلامايه باشلامشدی. بو جبهه‌نك بر كون بهمه‌حال ييقيلاجغی پك قولای آكلاشيلابيليردی. فقط

«عسكرلر! بوكون مهم بر وظيفه‌يه مأمور ايدلدك. شو قارشيكی دشمن سپرينه هجوم ايده‌جكم. بيليورم هپمز يارى طوكمش بر حالده‌يز. و بو واديده هجوم ده پك مشكلدر. فقط اوردومزك مقدراتی بزم بو قهرمانانه وظيفه‌يی ايفا ايتمكلكمزه باغليدر. امين اولكز، نه اولوم قورقولديغی قدر آجی، نه‌ده حيات ظن اولونديغی قدر طاتليدر. قيمتلی ارقداشلريمزی شهيد ايدن، قانلر ايچنده براقان شو خائن دشمندن انتقام آلمق ايسته‌مزميسكز؟

دائما اوككزده‌يم، پشمی براقمايكز. ووروليرسه‌م هيچ باقمايكز، وظيفه‌كزی ايفا ايديكز. يره دوشرسه‌م، بنی چيكنه‌يه‌رك ظفره طوغرو قوشكز. بيلمش اولكز كه موفقيت جسارتله قائمدر. ياردیمجمز جناب حقدر. هايدی باقايم، ايلری! دائما ايلری!»

صوك سوز، حسنی افنديئك دوداقلرندن بر صاعقهٔ جلادت كبی فيرلادی. سپرلرده آنی، فقط عازمانه بر حركت كورولدی. قار ياغيور، ياپليم آتشلر قيامتلر قوپاريور، صوغوق اللری و آياقلری طوكديريوردی. بلوك قهرمان ضابطنك پشنده سيچرامه‌لرله ايلريله‌يوردی. هر سيچرايشده قهرمان عسكرلريمزدن بر قاچ كشی قارلر اوزرنده بر جسم جامد حالنده قاليوردی. بر لحظه كلدی كه، فداكار ضابطك بردنبره قارلر اوزرينه دوشديكی كورولدی. بلوك بسبتون غليانه كلدی. صوك صولت دشمنك عزم و متانتنی قيردی. بر قاچ دقيقه ايچنده تپه‌نك جسور عسكرلريمز طرفندن اشغال ايدلديكی كورولدی. عسكر، ضابطنك سوزينی طوتمش، عثمانلی عزمنی اك تحملسز مانعلره قارشی اثبات ايلشدی. بلوك بو ظفری احراز ايلديكی اثناده ايدی كه، قهرمان ضابط قارلری اوزرنده بی روح ياتيور، الده قارلر اوزرينه دوشن قيليجی الآن دشمن استقامتنی كوستريوردی.

***

Galiçya cephesinin karlı vadilerinde Osmanlı borazanı bir süvari müfrezemize hücum emrini seslenirken

toprağın içinde derin ve sağlam temeller bulunduğunu, bu temellerin üzerindeki enkazı silinip süpürüldükden sonra mahir mimarların aynı temeller üzerine eskisinden daha sağlam yeni bir bina inşa edebileceklerini ve bu yeni binanın malzemesi etrafa eski krallar tarafından eskiden beri yığılmış olduğunu kimse fark etmiyordu.

Filhakika Prusya milleti de, devleti gibi sun'î idi. Bir müverrihin pek zarif bir tabiri vech ile, adeta alimane işlenmiş bir mozayik gibi idi. Fakat bu mozayik kalın ve sağlamdı ve esas teşkil ediyordu. Prusya'da menşe'leri muhtelif birçok ahaliyi müesseseler yekdiğerine birleşdirmişdi. Bu memleketde devlet hem maddî, hem millî idi. Memurlardan mürekkeb şebike tabakasının altında, büyük şehirlerin müttehic yüzlerinin ve köpüklerinin altında, eyaletlerde aynı emellerle müteharrik, birbirinin yanında yaşamaya, aynı vatanı sevmeğe alışkın bir insan kitlesi vardı. Bu kitlede menafi-i umumiyeye hâdim öyle bir fikr-i irtibat hasıl olmuşdu ki, bu fikir o zamanlar İngilizlerde bile mevcud değildi. Filhakika Prusya'da yüksek tabakanın fesad-ı ahlakını kimsenin inkar

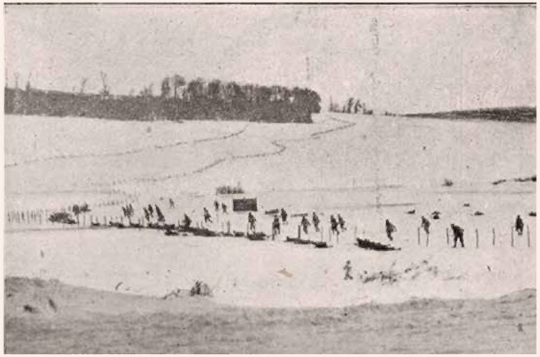

Galiçya'da: Osmanlı dilâverleri düşman tel örgülerine hücum zamanında

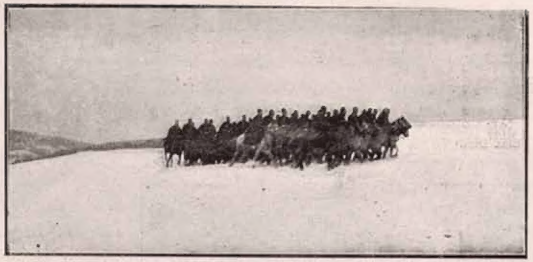

طوپراغك ايچنده درين وصاغلام تمللر بولونديغنى، بو تمللرك اوزرنده كى انقاضى سيلينوب سوپورولدكدن صوكرا ماهر معمارلرك عين تمللر اوزرينه اسكيسندن دها صاغلام يكى بر بنا انشا ايده بيله جكلرينى و بو يكى بنانك مالزمه سى اطرافه اسكى قراللر طرفندن اسكيدن برى ييغلمش اولديغنى كيمسه فرق ايتميوردى.

فى الحقيقه پروسيا ملتى ده، دولتى كبى صنعى ايدى. بر مؤرخك پك ظريف بر تعبيرى وجه ايله، عادتا عالمانه ايشلنمش بر موزاييق كبى ايدى. فقط بو موزاييق قالين وصاغلامدى و اساس تشكيل ايديوردى. پروسياده منشألرى مختلف برچوق اهاليى مؤسسه لر يكديگرينه برلشديرمشدى. بو مملكتده دولت هم مادى، هم ملى ايدى. مأمورلردن مركب شبكه طبقه سنك آلتنده، بويوك شهرلرك متهيج يوزلرينك

غاليچيا جبهه سنك قارلى واديلرنده عثمانلى بورازانى بر سوارى مفرزه مزه هجوم امرينى سسلنيركن

وكوپوكلرينك آلتنده، ايالتلرده عين املرله متحرك، بربرينك يانندە ياشامايه، عين وطنى سومكه آليشقين بر انسان كتله سى واردى. بو كتلده منافع عموميه يه خادم اويله بر فكر ارتباط حاصل اولمشدى كه، بو فكر او زمانلر انكليزلرده بيله موجود دكلدى. فى الحقيقه پروسياده يوكسك طبقه نك فساد اخلاقنى كيمسه نك انكار

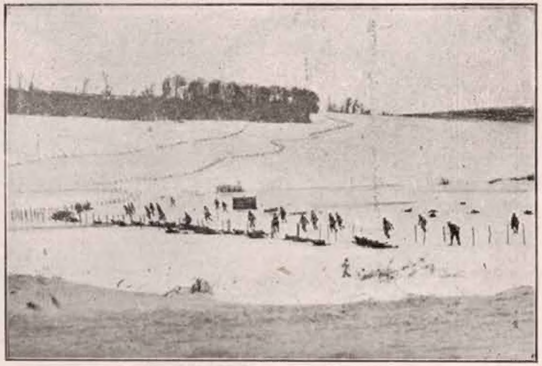

غاليچياده: عثمانلى دلاورلرى دشمن تل اورگولرينه هجوم زماننده

dersi vermişlerdi. Prusyalılar krallarına hürmet ve riayet etmeği, vatan ile kral hanedanını, inzibat ile vazifeyi bir tutmayı bilirlerdi. Prusyalıların vatan ile kral hanedanını bir tutmaları biz Osmanlı Türklerinin vatan timsalini padişahda görmek, her devirde padişahın eserine tabi olmakda gösterdiğimiz itiyad ve ananenin aynı idi. Binaen aleyh Osmanlı Türklerinin de Prusyalılar gibi aynı fikirle yetiştirilmesi kabildi.

Binaen aleyh Prusya sükut etdiği zaman, milletin muhît bulunduğu zarf parçalandığı halde, Prusya kavminin darmadağın olduğu görülmedi. Filhakika, ecnebilerden toplanan ordu mahv olmuşdu; fakat geride kalan milleti silah başına çağırmak kabildi. Köylerde duran zadegan yeni bir ordunun kadrolarını teşkile hazır bulunuyordu. Bunlar arasında askerî rabıta, zadeganlık rabıtası ve millî fikir büsbütün kuvvet buldu. Me'murîn artık çü-

Galiçya'da: Telefon hattı te'sis eden bir kablo postamız

etdiği yokdu; fakat bu fesad-ı ahlak ancak payitahta münhasır kalıyordu.

Asıl devletin damarlarını teşkil eden küçük zadegan bu fesad-ı ahlaka giriftar olmamışdı. Bunlar fakir ve çalışkandı. Frederik 1782'de Dük Dobranişvayg'a: "Siz Aşağı Saksonya'nızda, ben kumluklarımda, servet ve sefahatin vatandaşlarımızdaki hissiyatı haleldar etmeyeceğine emin olabiliriz!" diye yazdığı zaman, işte bu sınıf zadeganı murad ediyordu. Bu zadegan köylüler içinde yaşayarak, hükümet-i mahalliyeye iştirak ederek halkın hürmetine mazhar oluyor, hatta halka emr ve tahakküm etmeğle beraber hıdmet etmekden de geri durmuyordu. Filhakika bu halk ibtidaî ve nisbeten kaba idi. Tahsil ve terbiyesi o derece yüksek değildi. Fakat harb emekdarı küçük zabitler ki -Frederik mekteblerin idaresini maa'l-memnuniye onlara tevdi' etmişdi- bu zabitler şakirdana ilim ve fen öğretmemişler ise de hiç olmazsa amelî bir vatanperverlik

Galiçya'da: Siperlerdeki askerlerimize sıcak yemek ihzar eden seyyar matbahlar

ایتدیکی یوقدی؛ فقط بو فساد اخلاق انجق پایتخته منحصر قالیوردی.

اصل دولتك طامارلرینی تشکیل ایدن کوچوك زادکان بو فساد اخلاقه کرفتار اولمامشدی. بونلر فقیر و چالیشقاندی. فره‌دریق ۱۷۸۲ده دوق دوبرانشوایغه: «سز آشاغی ساقسونیا کزده، بن قوملقلرمده، ثروت و سفاهتك وطنداشلرمزده‌کی حسیاتی خللدار ایتمیه‌جکنه امین اولا بیلیرز!» دیه یازدیغی زمان، ایشته بو صنف زادکانی مراد ایدییوردی. بو زادکان کویلولر ایچنده یاشایارق، حکومت محلیه‌یه اشتراك ایدرك خلقك حرمتنه مظهر اولیور، حتی خلقه امر و تحکم ایتمکله برابر خدمت ایتمکدن ده کری طورمیوردی. فی الحقیقه بو خلق ابتدائی و نسبةً قابا ایدی. تحصیل و تربیه‌سی او درجه یوکسك دکلدی. فقط حرب امکداری کوچوك ضابطلر که – فره‌دریق مکتبلرك اداره‌سنی مع الممنونیه اونلره تودیع ایتمشدی – بو ضابطلر شاکردانه علم و فن اوکرتمه‌مشلر ایسه‌ده هیچ اولمازسه عملی بر وطنپرورلك

درسی ویرمشلردی. پروسیالیلر قراللرینه حرمت و رعایت ایتمکی، وطن ایله قرال خاندانی، انضباط ایله وظیفه‌یی بر طوتمغی بیلیرلردی. پروسیالیلرك وطن ایله قرال خاندانینی بر طوتمالری بز، عثمانلی تورکلرینك وطن تمثالی پادشاهده کورمك، هر دورده پادشاهك اثرینه تابع اولمقده کوستردیکمز اعتیاد و عنعنه‌نك عینی ایدی. بناءً علیه عثمانلی تورکلرینك ده پروسیالیلر کبی عین فکرله یتشدیرلمسی قابلدی.

غالیچیاده : تلفون خطی تأسیس ایدن بر قابلو پوستهمز

بناءً علیه پروسیا سقوط ایتدیکی زمان، ملتك محیط بولوندیغی ظرف پارچه‌لاندیغی حالده، پروسیا قومنك طارمار اولدیغی کورولمه‌دی. فی الحقیقه، اجنبیلردن طوپلانان اردو محو اولمشدی؛ فقط کریده قالان ملتی سلاح باشنه چاغیرمق قابلدی. کویلرده طوران زادکان یکی بر اردونك قادرولرینی تشکیله حاضر بولونیوردی. بونلر آره‌سنده عسکری رابطه، زادکانلق رابطه‌سی و ملی فکر بتون بتون قوت بولدی. مأمورین آرتق چو-

غالیچیاده : سیپرلرده‌کی عسکرلرمزه صیجاق یمك احضار ایدن سیار مطبخلر

eski mahallî idare usullerini haliyle bırakmış ve doğru söylemek lazım gelirse mahv ve tahribe vakit bulamamışdı. Buralarda bütün hatıralar, zevkler, itiyadlar, ananeler aynıyla bırakılmışdı. Daha doğrusu ayrıca bir eyalet unsur-ı hayatiyesi vardı. Hülasa merkeziyet idare yalnız sathî olarak kalmışdı; millete kadar nüfuz edememişdi. Fakat devlet sarsılınca, onu yeniden tesis etmek bahanesiyle, ıslahata lüzum gösteren usulü daha ziyade merkezileşdirmeğe, ifrat dereceye vardırmaya ihtiyac hasıl olmadı. Devleti yeniden vücuda getirmek çareleri, hükümeti teşkil eden millî unsurların tabi'î olarak inkişafında taharrî edildi. Bu sebebden Prusya'da 1807'den sonra hasıl olan teceddüdat, Fransa'da 1789 ihtilal-i kebirinden sonra da yapılan teceddüdata benzemedi. Prusya'da maziye hürmet ve eski müesseselere riayet edildi ki, bunu Fransa'da yapmak kabil olmadı. Ştayn ve arkadaşları gayet esaslı tebeddülat icra etdiler;

rümüş ve her şeyden aciz kalmışdı. Fakat daha çevik, daha canlı, daha şahsî, milletin ihtiyaclarına daha muvafık bir idare tesis etmek için vilayetlerde her dürlü anasır mevcuddu. Devlet dağılıyordu; fakat milleti daha bir çok devletler teşkiline müsaid kuvvetlerle muhafaza ediyordu. O zamanlar; Prusya sun'î idi ve yeni yapılmışdı, onun için sükutı

Dobruca'dan gelen mecruh gazilerimize 4 numrolu menzil hastahanesinde müdavat-ı müşfikane icra edilirken

Dobruca'da: Bir alayımızın telefon müfrezesi grubu

muhakkakdı, diyorlardı. Halbuki Prusya'yı kurtaran, bu vaziyeti oldu.

Prusya gayet mütenevvi', menşe'leri gayet muhtelif unsurlardan vücuda gelmişdi. Devlet, bu unsurların muhtariyetlerinden ziyade, adetlerine riayet etmişdi. Devrin icabına göre bu unsurları kamilen kendisine çekerek ve mass ederek vilayetlerde bilhassa nahiyelerde

derebeğlik usulü tedricen kaldırıldı, vergi seyyanen tarh edildi, umumî hıdmet-i askeriye kabul olunup devlet işlerine herkes alındı.

Prusya'da millet iğfalata kapılmaya müste'id değildi. Napolyon'un istilası Prusya'da bir ihtilal uyandırmak şöyle dursun, bilakis devlet fikrinin alevlenmesine sebebiyet verdi. Millet, devlet ve kral birleşince, millî fikirleri uyandıran inhizam, aynı zamanda

Dobruca'da: Müttefik telefon postaları karavana alırlarken

اسکی محلی اداره اصوللرینی حالیله براقمش ودها طوغرو سویله‌مك لازم کلیرسه محو و تخریبه وقت بولاماشدی. بورالرده بوتون خاطره‌لر ، ذوقلر ، اعتیادلر ، عنعنه‌لر عینیله براقیلمشدی. دها طوغروسی ایریجه بر ایالت عنصر حیاتیه‌سی واردی. خلاصه مرکزیت اداره یالکز سطحی اولارق قالمشدی ؛ ملته قدر نفوذ ایده‌مه‌مشدی. فقط دولت صارصیلنجه، اونی یکیدن تأسیس ایتمك بهانه‌سیله، اصلاحاته لزوم کوسترن اصولی دها زیاده مرکزیلشدرمکه، افراط درجه‌یه واردیرمایه احتیاج حاصل اولمادی. دولتی یکیدن وجوده کتیرمك چاره‌لری ، حکومتی تشکیل ایدن ملی عنصرلرك طبیعی اولارق انکشافنده تحری ایدلدی. بوسببدن پروسیاده ۱۸۰۷ دن صوکرا حاصل اولان تجددات، فرانسه‌ده ۱۷۸۹ اختلال کبیرندن صوکراده یاپیلان تجدداته بکزه‌مه‌دی. پروسیاده ماضی‌یه حرمت و اسکی مؤسسه‌لره رعایت ایدلدی که، بونی فرانسه‌ده یاپمق قابل اولمادی. شتاین و ارقداشلری غایت اساسلی تبدلات اجرا ایتدیلر؛

رومش و هر شیدن عاجز قالمشدی. فقط دها چویك ، دها جانلی، دها شخصی ، ملتك احتیاجلرینه دها موافق بر اداره تأسیس ایتمك ایچون ولایتلرده هر درلو عناصر موجوددی . دولت طاغیلیوردی ؛ فقط ملتی دها بر چوق دولتلر تشکیلنه مساعد قوتلرله محافظه ایدییوردی. اوزمانلر؛ پروسیا صنعی ایدی و یکی یاپیلمشدی ، اونك ایچون سقو. طی

دوبریجه‌دن کلن مجروح غازیلریمزه ٤ نومرولی منزل خسته‌خانه‌سنده مداوات مشفقانه اجرا ایدیلیرکن

دوبریجه‌ده: بر آلایمزك تلفون مفرزه‌سی غروبی

محققدی، دییورلردی . حالبوکه پروسیایی قورتاران، بو وضعیتی اولدی .

پروسیا غایت متنوع ، منشألری غایت مختلف عنصرلردن وجوده کلمشدی. دولت ، بو عنصرلرك مختاریتلرندن زیاده، عادتلرینه رعایت ایتمشدی . دورك ایجابنه کوره بو عنصرلری کاملاً کندینه چکه‌رك ومص ایدرك ولایتلرده بالخاصه ناحیه‌لرده

دره بکلك اصولی تدریجاً قالدیرلدی، ویرکی سیاناً طرح ایدلدی، عمومی خدمت عسکریه قبول اولونوب دولت ایشلرینه هرکس آلیندی.

پروسیاده ملت اغفالاته قاپیلمایه مستعد دکلدی. ناپولئونك استیلاسی پروسیاده بر اختلال اویاندیرمق شویله طورسون ، بالعکس دولت فکرینك آلولنمه‌سنه سبیت ویردی. ملت، دولت وقرال برله‌شنجه، ملی فکرلری اویاندیران انهزام ، عین زمانده

دوبریجه‌ده: متفق تلفون پوسته‌لری قاوانه آلیرلرکن

Dicle cephesinde: Ümerâ ve zâbitan şüheda âbidesi

devlete sadakat ve hanedana irtibat fikirlerini de uyandırdı. Prusyalıları o zamanlar mağlub eden, Fransa inkılabını müsellah ve müşehhas bir suretde şahsında toplayan bir serdar idi; işte Prusyalıların ıslahatı da Fransa'nın askerî tehakkümüne karşı bir galeyandan Fransızların fikrî ve siyasî tehakkümlerine karşı bir feverandan ibaret oldu. Fakat Prusya ıslahatcılarının memleketlerine tatbik etdikleri fikirlerde en ziyade necîb bir şey varsa o da on sekizinci asırda cârî fikrin reddi idi, bu fikirlerin merkezi ise Fransa'da idi. İşte Ştayn ile arkadaşları bu fikirleri kendilerine mâl edindiler, Prusya devletine kemal-i maharetle tatbik etdiler. Bunlar bedia-i hayallerine muvafık bir devlet teşkilini, insaniyete hıdmet düşünmediler, Prusya devletini yeniden

Irak cephesinde: Düşmana ateşe müheyya on beş santimetroluk seri ateşli bataryalardan bir obüs

tesis etmeyi nazar-ı dikkate aldılar.

İşte bütün bu rical büyük Frederik zamanında dünyaya gelmişlerdi. Gençliklerinde devletin inhitatını görmüşlerdi. Felaketi görünce, tesiratını bizzat his etmeden fenalığın sebeblerini anladılar. Bunlar öyle bir batna mensub bulunuyorlardı ki bu batn on sekizinci asır adatının her şeyi dağıtan tesiratına maruz olmamakla beraber ruhunu idrak

Irak cephesinde: Serî ateşli bataryalarımız karargahlarından cepheye harekette

Dicle cephesinde: Sahra seri ateşli topçu şehit efrad âbidesi

etmişlerdi. Bu asrın pek yüksek olan fikrî ve siyasî harsını anlamışlardı. Memleketlerinin felaketini görünce, bu harsa bir şe'niyet, bir had, bir tecrübe de zamm etdiler. Felaket seciyyelerini bir kat daha kuvvetlendirdi. Bu suretle 1786 senesi ile 1806 senesi beyninde Prusya'yı pek aşağıya düşürecek ve bilahire pek yükseklere

دجله جبهه‌سنده: امرا و ضابطانه شهدا آبده‌سی

دولته صداقت وخاندانه ارتباط فکرلرینی ده اویاندیردی. پروسیالیلری اوزمانلر مغلوب ایدن، فرانسه انقلابنی مسلح ومشخص برصورتده شخصنده طوپلایان برسردار ایدی؛ ایشته پروسیالیلرك اصلاحاتی ده فرانسه‌نك عسکری تحکمنه قارشی برغلیاندن فرانسزلرك فکری وسیاسی تحکملرینه قارشی بر فوراندن عبارت اولدی. فقط پروسیا اصلاحاجیلرینك مملکتلرینه تطبیق ایتدکلری فکرلرده الك زیاده نجیب برشی وارسه اوده اون سکزنجی عصرده جاری فکرك ردی ایدی، بو فکرلرك مرکزی ایسه فرانسه‌ده ایدی. ایشته شتاین ایله ارقداشلری بو فکرلری کندیلرینه مال ایدیندیلر، پروسیا دولتنه کمال مهارتله تطبیق ایتدیلر. بونلر بدیعهٔ خیاللرینه موافق بر دولت تشکیلنی، انسانیته خدمت دوشونمه‌دیلر، پروسیا دولتنی یکیدن

عراق جبهه‌سنده: دشمنه آتشه مهیا اون بش سانتیمترولق سریع آتشلی بطاریه‌لردن بر اوبوس

تأسیس ایتمه‌یی نظر دقته آلدیلر.

ایشته بوتون بو رجال بیوك فره‌دریق زماننده دنیایه کلمشلردی. کنجلکلرنده دولتك انحطاطنی کورمشلردی. فلاکتی کورونجه، تأثیراتنی بالذات حس ایتمه‌دن فنالغك سببلرینی آکلادیلر. بونلر اویله بر بطنه منسوب بولونیورلردی که بو بطن اون سکزنجی عصر عاداتنك هر شیٔ طاغیتان تأثیراتنه معروض اولمامقله برابر روحنی ادراك

عراق جبهه‌سنده: سریع آتشلی بطاریه‌لریمز قرارکاهلرندن جبهه‌یه حرکتده

دجله جبهه‌سنده: صحرا سریع آتشلی طوپجی شهید افراد آبده‌سی

ایتمشلردی. بو عصرك پك یوکسك اولان فکری و سیاسی حرثنی آکلامشلردی. مملکتلرینك فلاکتنی کورونجه، بو حرثه بر شأنیت، برحد، بر تجربه‌ده ضم ایتدیلر. فلاکت سجیه‌لرینی بر قات دها قوتلندیردی. بو صورتله ۱۷۸٦ سنه‌سی ایله ۱۸۰٦ سنه‌سی بیننده پروسیایی پك آشاغی‌یه دوشوره‌جك و بالاخره پك یوکسکلره

olan şeyi tamamıyla tefrik ve temyiz etmişdi. Hatta Prusya'nın sükut edeceğini haber vermiş; fakat aynı zamanda teceddüdünü de his etmişdi. Üçüncü Frederik Wilhelm namıyla Prusya tahtına cülus eden veliahd prense tesadüf etdikden sonra şu satırları yazmışdı: "Belki bu genç beğ yüksek mukadderata mazhar olabilir; fakat şayed muazzam bir inkılabın mahsurunu teşkil edecek olursa, uzakdan bakanlar buna asla mütehayyer olmazlar."

Bir süvari keşif kolu Sînâ Cephesi ilerisinde

Bu cümleler de isbat ediyordu ki, Üçüncü Frederik Wilhelm'in Prusya'da husule getireceği inkılabatı Mirabo his eder gibi olmuşdu.

Prusya'nın i'tilasına sebeb olan müesserat, bizim için şayan-ı istifade bir ders teşkil eder.

Çölde hecini ile bir lahza dinlenen mütefekkir askerî bir postacı

i'lâ eyleyecek sebebler inkişaf etdi. Prusya'nın ikbal ve ihtişamından inhitatının, edbâr ve zevâlinden de pek şayan-ı hayret bir suretde, teceddüdâtının zuhur etdiği görüldü.

Büyük Frederik vefat etdiği zaman, yerine geçen yeğeni kırk iki yaşında, daha sonra saltanata geçecek olan küçük yeğeni de on üç yaşında idi. İkinci Frederik Vilhelm az kaldı Prusya'yı mahv edecekdi, fakat üçüncü Frederik Vilhelm ise kamilen kurtardı. Birincisi inhitatın bütün sebeblerini şahsında toplamışdı; ikincisi ise teceddüdâtın bütün an'anelerini câmi'di. İnkılablardan pek güzel anlayan ve devlet işlerinde dahiyane bir hiss-i kable'l-vuku' gösteren Mirabo, büyük Frederik'in tesis eylediği hükümetde en sağlam olan şey ile en çürük

Çölden cephe-i harbe doğru deve kolu yolda

اولان شیئی تمامیله تفریق و تمییز ایتمشدی. حتی پروسیانک سقوط ایده‌جکنی خبر ویرمش؛ فقط عین زمانده تجددینی ده حس ایتمشدی. اوچنجی فره‌دریق ویلهلم نامیله پروسیا تختنه جلوس ایدن ولی عهد پرنسه تصادف ایتدکدن صوکرا شو سطرلری یازمشدی: «بلکه بو کنج بك بیوك مقدراته مظهر اوله‌بیلیر؛ فقط شاید معظم بر انقلابك محورینی تشکیل ایده‌جك اولورسه، اوزاقدن باقانلر بوکا اصلا متحیر اولمازلر.»

بر سواری کشف قولی سینا جبهه‌سی ایلریسنده

بو جمله‌لرده اثبات ایدیوردی که، اوچنجی فره‌دریق ویلهلمك پروسیاده حصوله کتیره‌جکی انقلاباتی میرابو حس ایدر کبی اولمشدی.

پروسیانك اعتلاسنه سبب اولان مؤثرات، بزم ایچون شایان استفاده بر درس تشکیل ایدر. ...

چولده هجینی ایله بر لحظه دیکلنن متفکر عسکری بر پوسته‌جی

اعلا ایلیه‌جك سببلر انکشاف ایتدی. پروسیانك اقبال و احتشامندن انحطاطنك، ادبار و زواللندن ده پك شایان حیرت بر صورتده، تجدداتنك ظهور ایتدیکی کورولدی.

بیوك فره‌دریق وفات ایتدیکی زمان، یرینه کچن یکنی قرق ایکی یاشنده، دها صوکرا سلطنته کچه‌جك اولان کوچوك یکنی ده اون اوچ یاشنده ایدی. ایکنجی فره‌دریق ویلهلم از قالدی پروسیایی محو ایده‌جکدی، فقط اوچنجی فره‌دریق ویلهلم ایسه کاملاً قورتاردی. برنجیسی انحطاطك بوتون سببلرینی شخصنده طوپلامشدی؛ ایکنجیسی ایسه تجدداتك بوتون عنعنه‌لرینی جامعدی. انقلابلردن پك کوزل اکلایان و دولت ایشلرنده داهیانه بر حس قبل الوقوع کوسترن میرابو، بیوك فره‌دریقك تأسیس ایلدیکی حکومتده اك صاغلام اولان شی ایله اك چوروك

چولدن جبههٔ حربه طوغری دوه قولی یولده

Şiir

Galiçya, Romanya cephelerinde Osmanlı ordularına

Ey kahraman, ey gazanfer, ulû şanlı ordumuz!
Bu bayramı, bu ak günü senden gördü yurdumuz;
Selametde her yanımız, önümüz ve ardımız

Vatan sana selam eder ey şanlı Türk, ey asker!
Hak senindir, yardımcıdır Allah ile Peygamber

Dokuz cephe Hakk cenginin serhadleri yüzüdür
Türk evladı din yurdunun can damarı, gözüdür
Her tarafa imdad etmek Türkün merdlik özüdür

Hakk yolunda, din yolunda varlığınla can verdin
Peygamberi hoşnud etdin, sen nam aldın, şan verdin

Senin için Dicle, Fırat, Tuna, Erdel her yer bir
Düşman birdir, mekan birdir er meydanı sefer bir
Zafer birdir, şeref birdir, kazanç birdir, eser bir

Her cephede düşmanının çehresini işledin
Bir dünyalık tarihine taç giydirdin süsledin

Ulu hakan din hasmına şanlı cenkler açardı
Türk atlısı başdan başa Karpatları aşardı
İlk akında Kirli Baba türbesini tutardı

Karpatlardı ecdadının cihangirlik ülkesi
Bayrağının o yerlerde vardır nurlu gölgesi

Galiçya'nın yaylasıydı Türkün sefer yatağı
O yaylada kurulurdu padişahın otağı
Ezan sesi çınlatırdı vadileri, o dağı

Bağır, sana cevab versin karşındaki gök kaya
O çağların şahididir, sor güneşe, sor aya

Prut, Vistol, Etel, Aksu kılıncına vurgundu
Rus kinyazı, Leh kralı haracına durgundu
Helal nuru karşısında garb güneşi solgundu

O çağları düşün ey Türk bugün yine o çağdır
Düşman bilsin Türk ölmedi, ölmeyecek ve sağdır

Serhadlerin Varşova'ya dayanmışdı şimalden
Bir ucu da Kafkasya'da geçmiş idi Ural'dan
Dünyalara sığmaz idi Türkün gücü kemalden

Senin keskin kılıncındı şarkı garbdan ayıran
Rus zulmüne hudud kesen, Lehistan'ı kayıran

Vatan toprak değil belle an'anendir, varlığın
Aşk-ı vatan varlığından doğan vefadarlığın
O varlığı kurtaran hep gösterdiğin yarlığın

Din varlığı, dil varlığı, soy varlığı vatandır
O varlığı sana şanlı miras eden atandır

Karşındadır varlığını kemirmeğe yeltenen
Odur senin namusuna, Kur'anına göz diken
Vatan, anan, Kur'an emin sen sağ iken, var iken

Yurdun için döküğün kan imanının şanıdır
O kan şanlı Türkün şanlı ebediyet kanıdır

O kan senin an'aneni yazan la'l-i zaferdir
O kan senin varlığına bürhân olan eserdir
O kan senin dirliğinden akan mâ-ı kevserdir

Türk'ün kılınç kalemidir, kan mürekkeb, bayrağı
Oldu hilal tarihinin cihan tutan yaprağı

Manastırlı M. Hasib

شعر

غالیچیا، رومانیا جبهه‌لرنده عثمانلی اوردولرینه

ای قهرمان، ای غضنفر، اولو شانلی اوردومز!
بو بایرامی، بو آق کونی سندن کوردی یوردیمز؛
سلامتده هریانمز، اوکمز و آردیمز

وطن سکا سلام ایدر ای شانلی تورك، ای عسکر!
حق سنکدر، یاردمجیدر الله ایله پیغمبر

دوقوز جبهه حق جنکنك سرحدلری یوزودر
تورك اولادی دین یوردینك جان داماری، کوزودر
هرطرفه امداد ایتمك تورکك مردلك اوزودر

حق یولنده، دین یولنده وارلیغکله جان ویردك
پیغمبری خوشنود ایتدك، سن نام آلدك، شان ویردك

سنك ایچین دجله، فرات، طونه، اردل هر یر بر
دشمن بردر، مکان بردر ار میدانی سفر بر
ظفر بردر، شرف بردر، قزانج بردر، اثر بر

هرجبهه‌ده دشمنکك چهره‌سنی ایشله‌دك
بردنیالق تاریخکه تاج کیدیردك سوسله‌دك

اولو خاقان دین خصمنه شانلی جنکلر آچاردی
تورك آتلوسی باشدن باشه قارپاتلری آشاردی
ایلك آقنده کیرلی بابا تربه‌سنی طوتاردی

قارپاتلردی اجدادینك جهانکیرلك اولکه‌سی
بایراغکك اویرلرده واردر نورلی کولکه‌سی

غالیچیانك یایلاسیدی تورکك سفر یاتاغی
او یایلاده قورولوردی پادشاهك اوتاغی
اذان سسی چینلاتیردی وادیلری، او طاغی

باغیر، سکا جواب ویرسین قارشیکده‌کی کوك قیا
او چاغلرك شاهدیدر، صور کونشه، صور آیه

پروت، ویستول، اتل، آق صو قلنجکه وورغوندی
روس کنیازی، لهٔ قرالی خراجکه دورغوندی
هلال نوری قارشیسنده غرب کونشی صولغوندی

او چاغلری دوشون ای تورك بوکون ینه او چاغدر
دشمن بیلسین تورك اولمه‌دی، اولمیه‌جك و صاغدر

سرحدلرك وارشوایه دایانمشدی شمالدن
بر اوجی ده قفقاسیاده کچمش ایدی اورالدن
دنیالره صیغماز ایدی تورکك کوجی کمالدن

سنك کسکین قلنجکدی شرقی غربدن آییران
روس ظلمنه حدود کسن، لهستانی قاییران

وطن طوپراق دکیل بله عنعنه‌کدر، وارلغك
عشق وطن وارلغکدن دوغان وفادارلغك
او وارلغی قورتاران هب کوستردیکك یارلغك

دین وارلغی، دیل وارلغی، صوی وارلغی وطندر
او وارلغی سکا شانلی میراث ایدن آتاکدر

قارشیکده‌در وارلغکی کمیرمکه یلته‌نن
اودر سنك ناموسکه، قرآنکه کوز دیکن
وطن، آناك، قرآن امین سن صاغ ایکن، وار ایکن

یوردك ایچون دوکدیکك قان ایمانکك شانیدر
او قان شانلی تورکك شانلی ابدیت قانیدر

او قان سنك عنعنه‌کی یازان لعل ظفردر
او قان سنك وارلغکه برهان اولان اثردر
او قان سنك دیرلککدن آقان ماء کوثردر

تورکك قلنج قلمیدر، قان مرکب، بایراغی
اولدی هلال تاریخنك جهان طوتان یاپراغی

مناسترلی

م. حسیب

TÜRK ANASI NE DÜŞÜNÜYOR

(Oğlu Asker Hüseyin'i teşyî' ederken)

Sonbaharın aysız gecelerinden biriydi. Bulutlar birbiri üzerine yığılmış, hava toprakla bu kitle-i sehâb arasında sıkışmış, ağırlaşmış dîku's-sadra uğrayan insanlar gibi sıcak dalgalarıyla teneffüsü boğucu bir tazyik altına almıştı. Zulmet o kadar kesif idi ki sakin yıldızlı geceler bu korkunç karanlığa nisbetle adeta gündüz sayılabilirdi. Yağmur bardaklardan boşanırcasına dökülüyor, sademat-ı berkiyye gökleri yere indirecek gibi yıkıyor, parçalıyor, gûya azm-i rah-ı ceng ü vegâ olan askerleri top bomba bombardımanlarına alıştırmak istiyormuş gibi kulakların zarını patlatacak derecede muttasıl devam ediyor, yıldırımlar birbirine rekabet edercesine zikzaklı hutut-ı münkesire-i âteşiniyle tesadüf ettiği tabii ve sınâî her menşur mefarıkı tahrib ve ihrakta olanca şiddetiyle çalışıyordu. Tabiatın kıyametten nümûnenümâ olan bu hengame-i dehşetnâkı arasında beşerin kudret ve azmine bürhan olan bir faaliyet, bir faaliyet-i askeriye bütün intizamıyla, bütün sekînet ve ihtişamıyla devam ediyor; harekâtına zerre kadar halel getirmeden bir dakikasını bile kaçırmıyordu.

Merzifon "Şifa Yurdu" hastahanesinde mecruh gazilerimizi tedavi eden heyet-i etibba ve hemşireler

1- Sertabib Operatör Rıfat Hamdi Beğ, 2- Tabib Avni Beğ, 3- Hariciye şefi Avni Beğ, 4- Bakteriyolog Alaaddin Beğ, 5- Tabib Abidin, 6- Remzi, 7- Şükrü, 8- Tevfik Hâkî, 9- Emin Beğler, 10- İhtiyat Tabib Ekrem Tok, 11- Cevad, 12- Teofilos, 13- Hamparsom, 14- Aram, 15- Haralambos, 16- İbrahim Efendiler, 17- Sereczacı İbrahim Beğ, 18- Eczacı Mülazım-ı evvel Receb, 19- Eczacı İhtiyat Mülazım-ı evveli Alkiyoyadis, 20- Mihran, 21- Misak Efendiler, 22- Diş mütehassısı Nedim Efendi, 23- Alay katibi Cemil, 24- Katib İbrahim Hakkı, 25- Rıfat Efendiler, 26- İnzibat zabiti Yüzbaşı Nuri Efendi, 27- Mülazım-ı sani Hasan Ağa, 28- Makinist Hüsnü Efendi, 29- Hemşire Kadriye, 30- Mehcure, 31- Aznif, 32- Mayreni, 33- Parenas, 34- Zeyazan, 35- Makbule, 36- Vasiliki, 37- Bedia, 38- Nuriye, 39- Armina hanımlar.

تورك آناسی نه دوشونيور

(اوغلی عسكر حسين‌ی تشييع ايدركن)

صوك بهارك آيسز كيجه‌لرندن بری ايدی . بولوطلر بری بری اوزرينه ييغلمش ، هوا طوپراقله بو كتلهٔ سحاب ارهسنه صيقيشمش ، آغيرلاشمش ، ضيق الصدره او . غرايان انسانلر كبی صيجاق دالغالريله تنفسی بوغوجی بر تضييق آلتنه آلمشدی . ظلمت او قدر كثيف ايدی كه ساكن يلديزلی كيجه‌لر بوقورقونج قاراكلغه نسبتله عادتا كوندوز صاييله بيليردی . ياغمور بارداقلردن بوشانيرجه‌سنه دوكيليور ، صدمات برقيه كوكلری يره ايندیره‌جك كبی ييقيور ، پارچه‌ليور ، كويا عازم راه جنك ووغا اولان عسكرلری طوپ بومبا بومباردمانلرينه آليشديرمق ايستيورمش كبی قولاقلرك زارينی پاطلاته‌جق درجه‌ده متصل دوام ايديور ، ييلديرملر بری برينه رقابت ايدرجه‌سنه زيقزاقلی خطوط منكسرهٔ آتشيله تصادف ايتديكی طبيعی و صناعی هر منشور مفارقی تخريب و احراقده اولانجه شدتيله چاليشيوردی . طبيعتك قيامتدن نمونه‌نما اولان بو هنكامهٔ دهشتناكی آره‌سنده بشرك قدرت و عزمنه برهان اولان بر فعاليت ، بر فعاليت عسكريه بوتون انتظاميله ، بوتون سكينت و احتشاميله دوام ايديور ، حركاته ذره قدر خلل كتيرمه‌دن بر دقيقه‌سنی بيله قاچيرمايوردی .

مرزيفونده « شفا يوردی » خسته‌خانه‌سنده مجروح غازيلرمزی تداوی ايدن هيئت اطبا و همشيره‌لر

١ – سر طبيب اوپراتور رفعت حمدی بك ، ٢ – طبيب عونی بك ، ٣ – خارجيه شفی عونی بك ، ٤ – باقتريولوغ علاءالدين بك ، ٥ – طبيب عابدين ، ٦ – رمزی ، ٧ – شكری ، ٨ – توفيق خاكی ، ٩ – امين بكلر ، ١٠ – احتياط طبيب اكرم طوق ، ١١ جواد ، ١٢ – تئوفيلوس ، ١٣ – هامپارسوم ، ١٤ – آرام ، ١٥ – خرالامبوس ، ١٦ – ابراهيم افنديلر ، ١٧ – سر اجزاجی ابراهيم بك ، ١٨ – اجزاجی ملازم اول رجب ، ١٩ – اجزاجی احتياط ملازم اول آلكيوياديس ، ٢٠ – مهران ، ٢١ – ميساق افنديلر ، ٢٢ – ديش متخصصی نديم افندی ، ٢٣ – آلای كاتبی جميل ، ٢٤ – كاتب ابراهيم حقی ، ٢٥ – رفعت افنديلر ، ٢٦ – انضباط ضابطی يوزباشی نوری افندی ، ٢٧ – ملازم ثانی حسن آغا ، ٢٨ – ماكنيست حسنی افندی ، ٢٩ – همشيره قدريه ، ٣٠ – مهجوره ، ٣١ – آزنيف ، ٣٢ – مايرهنی ، ٣٣ – پارهنس ، ٣٤ – زيازان ، ٣٥ – مقبوله ، ٣٦ – واسيليقی ، ٣٧ – بديعه ، ٣٨ – نوريه ، ٣٩ – آرمينا خانملر .

Deniz talebesi Preveze sefine-i hümayunu dershanesinde: Bir azm-i kati ile ati-i tekemmülü ihzara çalışırken

ifham edemez. O sağdan saydıran, mevcudun adedini anlatan başka bir usule başka bir tamama tâbi olduğundan askerî memurlar bütün mevcudiyetleriyle çalışıyorlar. Vazifelerini ikmâle uğraşıyorlardı.

Trenin tam karşısında ve kapısı açık kırkbeşlik bir vagonun hizasında bir karaltı vardı, oraya mıhlanmış duruyordu. Abdülkadir Kemalî bu karaltının ne olduğunu anlamak istemişti, evvela nôbetçidir diye hükmetti. Hakikatte bu bir şefik nigehbân-ı evlâd-ı vatandı.

Bilecik İstasyonu'nda bir askerî tren harekete âmâde idi, lokomotif istim hazinelerinde fazla geleni keskin bir hışırtıyla amûden semt-i semâya savuruyordu, otuz iki vagon biri birine yapışmış, şanlı yolcularını taklid edercesine dizilmişti. İkinci kampana çalınmış olmalı ki vagonlara inen binen yok. Fakat askerî trenlerin ikinci kampanalarıyla üçüncü kampanaları arasında epeyce zaman geçtiğini biliriz. Sivil yolcu trenlerinin ân-ı hareketini ihtar eden kondüktörlerin (tamam) (tamam) nidâları askerî bir trenin harekete hazır olduğunu

Donanma-yı hümayuna ait intiba'attan: İclaliye korvet-i hümayununda güverte çırakları yemekte

دكز طلبه‌سی پروزه سفینهٔ همایونی درسخانه‌سنده : بر عزم قطعی ایله آتی‌ٔ تكملی احضاره چالیشیركن

بیله‌جك استاسیونده بر عسكری ترن حركته آماده ایدی، لوقو-
موتیف استیم خزینه‌لرنده فضله گلن كسكین بر خیشیرتی ایله عموداً
سمت سمایه صاووریوردی، اوتوز ایكی واغون بری برینه یاپیشمش،
شانلی یولجیلرینك صف حربی تقلید ایدرجه‌سنه دیزیلمشدی. ایكنجی
قامپانا چالینمش اولمالی كه واغونلره اینن، بینن یوق. فقط عسكری ترنلرك
ایكنجی قامپانالریله اوچنجی قامپانالری آره‌سنده ایبجه زمان گچدیكنی
بیلیرز. سیویل یولجی ترنلرینك آن حركتی اخطار ایدن قوندوقتور-
لرك (تمام) (تمام) ندالری عسكری بر ترنك حركته حاضر اولدیغنی

افهام ایده‌مز. او صاغدن صایدیران، موجودك عددینی آكلاتان باشقه
بر اصوله باشقه بر تمامه تابع اولدیغندن عسكری مأمورلر بوتون موجو-
دیتلریله چالیشیورلر. وظیفه‌لرینی اكماله اوغراشیورلردی.

—

ترنك تام قارشیسنده و قاپیسی آچیق قرق بشلك بر واغونك حذا-
سنده بر قرالتی واردی، اورایه میخلانمش دوریوردی. عبدالقادر كمالی
بو قرالتینك نه اولدیغنی آكلامق ایسته‌مشدی، اولا نوبتجیدر دیه حكم
ایتدی. حقیقتده بو بر شفیق نگهبان اولاد وطندی.

دونانمای همایونه عائد انطباعاتدن : اجلالیه قوروت همایوننده كوكرته چیراقلری یمكده

Yanına takarrüb ettiği vakit kamet-i bülendi ekdar-ı manevi-yenin bükdüğü bellerin şekl-i rükûunu andıran zaruret-i inhiraf-la bir az önüne doğru eğilmişti. Elinde bir değnekcik sırtında bağlı bir torba vardı. Karaltı, sükûn-ı hazini lisan-ı sâmitine, kalb-i giryebârına tercüman olmuş, mukaddes bir maksadla bir abide-i zi-hayat gibi orada kakılmış kalmış bir Türk anasıydı. Saikaların salıverdiği kuvvetli projektörlerin tenviratı sararmış, çizgili çehresini gösterdi. Başındaki örtü ıslanmış, çenesine, şakaklarına akçıl saçlarına yapışmıştı. Berk açıldığı her ân mahdud zarfında gözleri vagona ini'taf ediyordu. Abdulkadir yaklaştı:

- Valide burada ne duruyorsun? Sualiyle atideki muhavere başladı:

- Şimendiferde asker oğlum var onu geçirmeğe selametlemeğe geldim.

- Oğlun kimdir, nerelidir?

- Söğüt'ün Akgünlü köyünden, Osmancığın ana yatağından Mahmud oğlu Hüseyin.

- Çağırayım mı, görmek istiyor musun?

- Ona bir sözüm var söyleyecektim. Zahmet olmazsa, sana duâ ederim.

Abdulkadir vagona koştu. Bir künye okudu. Mahmud oğlu Hüseyin Söğüt.

Bir ses:

- Efendim. Benim Mahmud oğlu Hüseyin Söğüt. Akgünlü'den

- Gel oğlum seni anan görmek istiyor

Delikanlı vagondan atladı. Şuâât-ı berkiyeden seçilebilen levendâne bir vücud, filiz gibi bir boy, Hüseyin polat, müheykel gibi hazır ol vaziyetinde sağ el selam ve ihtiram mevkiinde Abdülkadir'in karşısında emre âmâde idi.

Beraberce yürüdüler. Muhterem validenin müvâcehesinde durdular. Hüseyin anasının elini öptü. Zavallı Valide ciğerparesini bir daha kokladı. Dedi ki:

- Hüseyin... Dayın Şıpka'da baban Dömeke'de ağaların da sekiz ay evvel Çanakkale'de yatıyorlar.

Bak son yongam sensin! Minareden ezan sesi kesilecekse, caminin kandilleri körlenecekse sütlerim haram olsun ölde köye dönme. Yolun Şıbka'ya uğrarsa dayının ruhuna Fatiha okumayı unutma! Haydi oğul Allah yolunu açık etsin" dedi.

Hüseyin bu sözleri kalbinin amak-ı ahd ü vefasına gömdüğünü îma eden bir huzû ile dinlemişti. Anasını ve Abdülkadir'i selamladı, gitti.

Abdülkadir bu büyük ruhlu kadınla yalnız kalmıştı sordu:

- Valide demek ki sizin soyun erkekleri hep şehit oldular öyle mi?

- Yalnız bizim soy değil oğul. Elli yıldır köylü mezarlığa delikanlı gömemedi, din dursun da ko biz hep ölelim.

- Şimdi köyünüzde hiç erkek yok mu?

- Köyümüz bütün erkek dolu. Bizi beğenemediniz mi, hiçbir işimiz geri kalmadı. Evvelden nasılsak yine öyleyiz, bağrımıza kara taş bağladık düşman mahvoluncaya kadar dayanacağız. Yaradanım bana o günü göstermeden canımı almasın dedi.

Galiçya'da: Aziz vatanlarını müdafaa için uzak cephelerde şehit düşen kahramanlarımıza definden sonra tabur imamı dua ediyor

Galiçya'da: Yaralı gazilerimize tahsis edilen Yardviç hastahanesindeki caminin resm-i küşadı ve mevlid-i şerif kıraatı

Abdülkadir bu ulu vâlidenin karşısında donmuş kalmıştı. Dayanamadı gözlerinden iki cuybâr-ı iftihar salıverdi ve bir îman ve kanaatle şu sözleri söyleyerek ayrıldı:

Milleti doğuran da ana yaşatan da. Türk anası hâlâ oradaydı trenin hareketini bekliyordu.

یانینه تقرب ایتدیکی وقت قامت بلندی اکدار معنویه‌نك بوكدیکی بللرك شكل ركوعنی آكدیران ضرورت انحرافیله بر آز اوكنه دوغری اكیلمشدی. النده بر دكنكجك، صیرتنده باغلی بر طوربه واردی. قرالتی، سكون حزینی لسان صامته، قلب كریه‌بارینه ترجمان اولمش، مقدس بر مقصدله بر آبدهٔ ذی‌حیات كبی اوراده قاقیلمش قالمش بر تورك آناسی ایدی. صاعقه‌لرك صالیویردیكی قوتلی پروژه‌كتورلرك تنویراتی صارارمش، چیزكیلی چهره‌سنی كوستردی. باشنده‌كی اورتو ایصلانمش، چكه‌سنه، شقاقلرینه آقچیل صاچلرینه یاپیشمشدی. برق آچیلدیغی هر آن محدود ظرفنده كوزلری واغونه انعطاف ایدییوردی، عبدالقادر یاقلاشدی:

- والده بوراده نه دوریورسك؟ سؤالیله آتیده‌كی محاوره باشلادی:

— شمندوفرده عسكر اوغلم وار آنی كچیرمكه سلاملامكه كلدم.

— اوغلك كیمدر، نره‌لیدر؟

— سكودك آق كوڭل كوینده‌ن، عثمانجیغك آنا یاتاغندن محمود اوغلی حسین.

— چاغیره‌یم‌می، كورمك ایستورمیسك؟

— اوڭا بر سوزم وار سویلیه‌جكدم. زحمت اولمازسه سكا دعا ایدرم.

عبدالقادر واغونه قوشدی. بر كونیه اوقودی: محمود اوغلی حسین سكود.

بر سس:

— افندم. بن محمود اوغلی حسین سكود. اق كوڭلیدن.

— كل اوغلم سنی آناڭ كورمك ایستیور

دلی قانلی واغوندن آتلادی. شعاعات برقیه‌دن سچیله‌بیلن لوندانه بر وجود، ایلیز كبی بر بوی، حسین پولاد مهیكل كبی حاضر اول وضعیتنده صاغ ال سلام و احترام موقعنده عبدالقادرك قارشوسنده امره آماده ایدی. برابرجه یورودیلر. محترم والده‌نك مواجهه‌سنده دوردیلر. حسین آناسنك الینی اوپدی. زواللی والده جگر پاره‌سنی بر دها قوقلادی. دیدی كه:

— حسین.. دایڭ شیپقه‌ده، باباڭ دومه‌كه‌ده اغالرڭده سكز ای اول چناق قلعه‌ده یاتیورلر.

باق سوڭ یونغه‌م سنسك! مناره‌دن اذان سسی كسیله‌جكسه، جامعك قندیللری كورلنه‌جكسه سودلرم حرام اولسون اولده كویه دونمه. یولك شیپقه‌یه اوغرارسه دایڭك روحنه فاتحه اوقومغی اونوتمه. هایدی اوغل الله یولڭی آچیق ایتسون دیدی.

حسین بو سوزلری قلبنك اعماق عهد و وفاسنه كومدیكنی ایما ایدن بر خشوع ایله دیكله‌مشدی. آناسنی و عبدالقادری سلاملادی. كیتدی.

—

عبدالقادر بو بیوك روحلی قادینله یالكز قالمش ایدی صوردی:

— والده دیمك كه سزك سویك ارككلری هپ شهید اولدیلر اویله‌می.

— یالكز بزم سوی دكل اوغل. اللی ییلدر كویلی مزارلغه دلی قانلی كومه‌دی، دین دورسون ده قو بز هپ اوله‌لم.

— شمدی كویكزده هیچ ارككك یوقمی؟

— كویمز بوتون ارككك دولو. بزی بكنه‌مدیكزمی، هیچ بر ایشمزكری قالمادی، اولدن ناصلسه‌ق ینه اویله‌یز، بغرمزه قاره طاش باغلادق دشمن محو اولنجیه قدر دایانه‌جغز. یارادانم بكا او كونی كوسترمه‌دن جانمی آلماسون دیدی.

غالیچیاده: عزیز وطنلرینی مدافعه ایچون اوزاق جبهه‌لرده شهید دوشن قهرمانلرمزه دفندن صوكرا طابور امامی دعا ایدیور

غالیچیاده: یارالی غازیلرمزه تخصیص ایدیلن یاردویچ خسته‌خانه‌سنده‌كی جامعك رسم كشادی و مولود شریف قرائتی

عبدالقادر بو اولو والده‌نك قارشوسنده طوكمش قالمشدی. دایانامادی كوزلرندن ایكی جویبار افتخار صالیویردی و بر ایمان و قناعتله شو سوزلری سویلیه‌رك آیرلدی:

ملتی دوغوران ده آنا یاشاتان ده.

تورك آناسی حالا اوراده ایدی ترنك حركتنی بكله‌یوردی.

MÜBAREK ŞEHİDLERİMİZ

Y72 K2 Kumandanı Yüzbaşı
İsmail Hakkı Efendi
(21 Teşrîn-i evvel 332)

Y38 K10 Kumandanı Kıdemli
Yüzbaşı Kadri Efendi
(28 Nisan 331)

Y21 T2 Kumandanı Binbaşı
Ömer Lütfi Bey
(18 Nisan 331)

Fırka 51 Kumandanı Miralay
Mehmed Ali Bey
Tarih-i şehadeti:
(18 Teşrin-i sâni 331)

Y5 Suvâri K2 Mülâzım-ı
sânisi Ziya Faik Efendi
(19 Haziran 331)

Y102 K1 Kumandanı Yüzbaşı
Derviş Efendi
(17 Teşrîn-i evvel 330)

Y30 K10 Kumandanı Yüzbaşı
Halil Erkânî Efendi
(15 Nisan 331)

Osmancık Gönüllü Taburu
K2 Kumandanı Mülâzım-ı evvel
Yusuf Ziya Efendi
(21 Mart 331)

Y21 K9 İhtiyat Zâbit Namzedi
Yusuf Cemal Efendi
(8 Ağustos 331)

Y24 K5 Mülazım-ı evveli
Nazif Efendi
(26 temmuz 331)

Y57 K4 Kumandanı Mülâzım-ı
evvel Mehmed İzzet Efendi
(4 Kânun-ı evvel 332)

Fırka 7 İstihkam t5 K5 Mülâzım-ı
sânisi Muhlis Abdullah Efendi (14
Ağustos 331)

Y56 K8 İhtiyat Zâbit Namzedi
Osman Remzi Efendi
(29 Nisan 331)

Ertuğrul Jandarma Taburu
İnegöl Takım Kumandanı
Mülâzım-ı sânî Sabri Efendi
(4 Kânun-ı sâni 330)

Y112 K1 Mülâzım-ı sânisi
Necib Efendi
(1 Kânun-ı sânî 331)

Y36 K8 Kumandanı Mülâzım-ı
evvel Mahir Efendi
(29 Haziran 331)

مبارك شهيدلريمز

فرقه ۵۱ قوماندانی میرالای
محمد علی بك
تاریخ شهادتی: (۱۸ تشرین ثانی ۳۳۱)

ی ۲۱ ط ۲ قوماندانی بیكباشی
عمر لطفی بك
(۱۸ نیسان ۳۳۱)

ی ۳۸ ك ۱۰ قوماندانی قدملی
یوزباشی قدری افندی
(۲۸ نیسان ۳۳۱)

ی ۷۲ ك ۲ قوماندانی یوزباشی
اسماعیل حقی افندی
(۲۱ تشرین اول ۳۳۲)

عثمانجق كوكللی طابوری ك ۲ قوماندانی
ملازم اول یوسف ضیا افندی
(۲۱ مارت ۳۳۱)

ی ۳۰ ك ۱۰ قوماندانی یوزباشی
خلیل اركانی افندی
(۱۵ نیسان ۳۳۱)

ی ۱۰۲ ك ۱ قوماندانی یوزباشی
درویش افندی
(۱۷ تشرین اول ۳۳۰)

ی ۵ سواری ك ۲ ملازم ثانیسی
ضیا فائق افندی
(۱۹ حزیران ۳۳۱)

فرقه ۷ استحكام ط ۵ ك ۵ ملازم ثانیسی
مخلص عبدالله افندی
(۱٤ اغستوس ۳۳۱)

ی ۵۷ ك ٤ قوماندانی
ملازم اول محمد عزت افندی
(٤ كانون اول ۳۳۲)

ی ٢٤ ك ٥ ملازم اول
نظیف افندی
(۲٦ تموز ۳۳۱)

ی ۲۱ ك ۹ احتیاط ضابط نامزدی
یوسف جمال افندی
(۸ اغستوس ۳۳۱)

ی ۳٦ ك ۸ قوماندانی ملازم اول
ماهر افندی
(۲۹ حزیران ۳۳۱)

ی ۱۱۲ ك ۱ ملازم ثانیسی
نجیب افندی
(۱ كانون ثانی ۳۳۱)

ارطغرل ژاندارمه طابوری اینه‌كول
طاقم قوماندانی ملازم ثانی صبری افندی
(٤ كانون ثانی ۳۳۰)

ی ۵٦ ك ۸ احتیاط ضابط نامزدی
عثمان رمزی افندی
(۲۹ نیسان ۳۳۱)

MÜBAREK ŞEHİDLERİMİZ

Y97 T1 Alay Müftüsü İbrahim Hakkı Efendi
(8 Şubat 330)

İkinci Ordu Menzil Sertabibi Binbaşı Sadullah Bey
(11 Kânûn-ı evvel 332)

Y61 T1 Kumandanı Binbaşı Fuat Bey
(4 Eylül 332)

Y98 Kumandanı Kaimmakam Ali Rıza Bey.
Tarih-i şehadeti:
(20 Kânun-ı evvel 331)

Y63 K1 Mülâzım-ı sânî Ahmet Hamdi Efendi
(14 Nisan 331)

Y56 K9 Kumandanı Yüzbaşı İbrahim Ethem Efendi
(21 Nisan 331)

Y46 K9 Kumandanı Yüzbaşı İbrahim Hikmet Efendi
(28 Temmuz 331)

Y92 K10 Mülâzım-ı sânî Cevad Efendi
(22 Kânun-ı evvel 330)

Y45 K12 Zabit Vekili Mehmet Efendi
(8 Teşrîn-i evvel 332)

Y109 K3 Mülâzım-ı evvel Abdullah Efendi
(9 Teşrîn-i sâni 330)

Y17 K10 Kumandanı Yüzbaşı Mustafa Efendi
(9 Temmuz 331)

Y45 K12 Zabit Vekili Esat Efendi
(7 Teşrîn-i evvel 332)

Y21 K3 Yaveri İhtiyat Zabit Vekili Zeki Raşit Efendi
(24 Mart 331)

Y42 T1 Yaveri Mülâzım-ı sânî
İbrahim Şevki Efendi
(25 Temmuz 331)

Y57 K13 Mülâzım-ı evvel Dimetokalı Salih Efendi
(4 Eylül 332)

Y29 K7 Mülâzım-ı evvel Zihni Efendi
(2 Teşrîn-i evvel 331)

مبارك شهیدلریمز

ی ۹۸ قوماندانی قائممقام
علی رضا بك
(۲۰ کانون اول ۳۳۱)

ی۶۱ ط ۱ قوماندانی بیکباشی
فؤاد بك
(٤ ایلول ۳۳۲)

ایکنجی اردو منزل سر طبیبی بیکباشی
سعدالله بك
(۱۱ کانون اول ۳۳۲)

ی ۹۷ ط ۱ آلای مفتیسی
ابراهیم حقی افندی
(۸ شباط ۳۳۰)

ی ۹۲ ك ۱۰ ملازم ثانیسی
جواد افندی
(۲۲ کانون اول ۳۳۰)

ی ٤٦ ك ۹ قوماندانی یوزباشی
ابراهیم حکمت افندی
(۲۸ تموز ۳۳۱)

ی ۵٦ ك ۹ قوماندانی یوزباشی
ابراهیم ادهم افندی
(۲۱ نیسان ۳۳۱)

ی ٦۳ ك ۱ ملازم ثانیسی
احمد حمدی افندی
(۱٤ نیسان ۳۳۱)

ی ٤٥ ك ۱۲ ضابط وکیلی
اسعد افندی
(۷ تشرین اول ۳۳۲)

ی ۱۷ ك ۱۰ قوماندانی یوزباشی
مصطفی افندی
(۹ تموز ۳۳۱)

ی ۱۰۹ ك ۳ ملازم اولی
عبدالمجید افندی
(۹ تشرین ثانی ۳۳۰)

ی ٤٥ ك ۱۲ ضابط وکیلی
محمد افندی
(۸ تشرین اول ۳۳۲)

ی ۲۹ ك ۷ ملازم اولی
ذهنی افندی
(۲ تشرین اول ۳۳۱)

ی ۵۷ ك ۱۳ ملازم اولی
دیمتوقه‌لی صالح افندی
(٤ ایلول ۳۳۲)

ی ٤۲ ط ۱ یاوری ملازم ثانی
ابراهیم شوقی افندی
(۲۵ تموز ۳۳۱)

ی ۲۱ ط ۳ یاوری احتیاط ضابط وکیلی
ذکی راشد افندی
(۲٤ مارت ۳۳۱)

postahaneye tevdi‘ edilmekde olduğundan idaremizin ziyâ‘ hususunda mesuliyet kabul etmeyeceği tekrar ilan olunur.

6- Mecmuanın bir seneliği 24 nüsha itibar edilmişdir. Bazı zevat senenin hitam bulması münasebetiyle tekrar pare göndererek abonelerinin tecdidini taleb etmekdedir. Bir senelik abone bedeli yiğirmi dördüncü nüshaya kadar makbul ve muteber olduğundan ikinci sene abonesi için pare gönderenlerin 25'inci sayıdan itibaren abone kaydı tecdid olunur.

7- Mecmuamızın her yerde fiyatı bir guruşdur. Bazı kitabcı ve muvazza'ların geçmiş nüshaları ziyade fiyat ile satmak istediklerini haber alıyoruz. Şimdiye kadar münteşir nüshaların mikdar-ı kafi mevcudu bulunduğundan idarehanemizde yalnız 1 guruş mukabilinde satılmakda olduğunu ve kar'ilerimizin mutazarrır olmamalarını beyan ederiz.

Taşra Bayilerimize:

Depozito akçesi hitam bulan bayilerimizden vakt ü zamanıyla pare göndermeyenlere bi'l-mecburiye mecmua irsalatı kat‘ edilir. Pareyi postaya verdiklerini telgrafla bildiren bayilerin iş'ârâtı nazar-ı dikkate alınmayarak parenin vüsulüne intizar edilir.

Memalik-i Ecnebiye Abonesi:

Harb mecmuasının memalik-i ecnebiye için iştirak bedel posta ücreti ile birlikde otuz beş guruşdur.

Makedonya cephesinde: (Birinci resim) Perespe'de saray ordularını bir adım ileriye salıvermeyen müttefik Osmanlı-Bulgar kıt'âtından bir müfreze top başında. (İkinci resim) batarya kumandanları mevki-i müdafalarında âtîyi müsterih ve emin nazarlarıyla tedkik ederlerken

Abonelerimize ve Kar'ilerimize:

1- 10 ve 11'inci sayılarımızda, mecmuamızın bir yıllık iştirak bedeli 25 guruşa iblağ edilmiş olduğundan evvelce 15 guruş göndererek 24 nüsha itibar edilen bir seneliğe abone olan zevatın fark-ı fiyat olarak yalnız yedi guruş göndermeleri ve işbu farkı göndermeyenlere irsalatın kat‘ edileceği ilan edilmişdi. Abonelerimizden bir kısmı işbu ilanımızı nazar-ı dikkate alarak fark-ı mezkuru henüz irsal etmemişlerdir. Binaen aleyh idaremiz bu gibi zevata işbu 17'nci sayıyı göndermekde mazurdur. 24'üncü sayının neşrine kadar müddet içinde fark-ı fiyat gönderilirse tekrar 17'nciden itibaren teraküm edenlerle beraber irsalata devam edilir.

2- Fark-ı fiyat irsal olunurken kayd ve iade olunmak üzre abone makbuz senedlerinin de birlikde gönderilmesi lazımdır.

3- Mecmuanın ziyaından şikayete ve abone tecdidine veya adres tebdiline dair sebk edecek iş‘ârâta bila teehhür cevab verebilmek için isim ve adresin muvazzah yazılması icab eder.

4- Mecmuanın şerait-i iştirası birinci sahifede muayyen ve muharrer olduğundan bedelinin sualine dair olan muharrerata cevab i‘tâ edilemeyeceği.

5- Her sayı muntazaman

Bicar muharebesinde alınan Rus üserası ile Dobruca'da esir edilen Rus ve Romenlerden bir kısmı

صحیفه ٢٧٢ حرب مجموعه‌سی صایی ١٧

آبونه‌لریمزه وقارئلریمزه:

١ — ١٠ و ١١ نجی صایلرمزده ، مجموعه‌مزك بر ییللق اشتراك بدلی ٢٥ غروشه ابلاغ ایدلمش اولدیغندن اولجه ١٥ غروش کوندره‌رك ٢٤ نسخه اعتبار ایدیلن بر سنه‌لك آبونه اولان ذواتك فرق فیئات اوله‌رق یالکز یدی غروش کوندره‌ملری و اشبو فرق کوندره‌میانلره ارسالاتك قطع ایدیله‌جکی اعلان ایدلمشدی . آبونه‌لریمزدن بر قسمی اشبو اعلانمزی نظر دقته آله‌رق فرق مذکوری هنوز ارسال ایتمه‌مشلردر. بناءً علیه اداره‌مز بو کبی ذواته اشبو ١٧ نجی صایی‌یی کوندرمکده معذوردر. ٢٤ نجی صایینك نشرینه قدر مدت ایچنده فرق فیئات کوندریلیرسه تکرار ١٧ نجیدن اعتباراً تراکم ایدنلرله برابر ارسالاته دوام ایدیلیر .

٢ — فرق فیئات ارسال اولنورکن قید و اعاده اولنمق اوزره آبونه مقبوض سندلرینك ده برلکده کوندریلمسی لازمدر .

٣ — مجموعه‌نك ضیاعندن شکایته و آبونه تجدیدینه ویا آدرس تبدیلنه دائر سبق ایده‌جك اشعاراته بلا تأخر جواب ویره‌بیلمك ایچون اسم و آدرسك موضح یازلمسی ایجاب ایدر.

٤ — مجموعه‌نك شرائط اشتراکی برنجی صحیفه‌ده معین و محرر اولدیغندن بدلك سؤاله دائر اولان محرراته جواب اعطا ایدیله‌میه‌جکی .

٥ — هر صایی منتظماً پوسته‌خانه‌یه تودیع ایدلمکده اولدیغندن اداره‌مزك ضیاع خصوصنده مسئولیت قبول ایتمیه‌جکی تکرار اعلان اولنور.

٦ — مجموعه‌نك بر سنه‌لکی ٢٤ نسخه اعتبار ایدلمشدر. بعض ذوات سنه‌نك ختام بولمسی مناسبتیله تکرار پاره کوندره‌رك آبونه‌لرینك تجدیدینی طلب ایتمکده‌در . بر سنه‌لك آبونه بدلی یکرمی دردنجی نسخه‌یه قدر مقبول و معتبر اولدیغندن ایکنجی سنه آبونه‌سی ایچون پاره کوندره‌نلرك ٢٥ نجی صایدن اعتباراً آبونه قیدی تجدید اولنور .

٧ — مجموعه‌مزك هر یرده فیئاتی بر غروشدر . بعض کتابجی و موزعلرك کچمش نسخه‌لری زیاده فیئات ایله صاتدق ایسته‌دکلرینی خبر آلیورز. شمدی‌یه قدر منتشر نسخه‌لرك مقدار کافی موجودی بولندیغندن اداره‌خانه‌مزده یالکز ١ غروش مقابلنده صاتیلمقده اولدیغنی وقارئلریمزك متضرر اولمامه‌لرینی بیان ایدرز .

طشره بایعلریمزه :

دپوزیتو آقچه‌سی ختام بولان بایعلریمزدن وقت و زمانیله پاره کوندرمیانلره بالمجبوریه مجموعه ارسالاتی قطع ایدیلیر . پاره‌یی پوسته‌یه ویردکلرینی تلغرافله بیلدیرن بایعلرك اشعاراتی نظر دقته آلینمیه‌رق پاره‌نك وصولنه انتظار ایدیلیر .

ممالك اجنبیه آبونه‌سی:

حرب مجموعه‌سنك ممالك اجنبیه ایچون اشتراك بدل پوسته اجرتی ایله برلکده اوتوزبش غروشدر .

ماکدونیا جبهه‌سنده : (برنجی رسم) پره‌سپه‌ده سارای اوردولرینی برقدم ایلری‌یه صالیویرمه‌ین متفق عثمانلی - بولغار قطعاتندن بر مفرزه طوپ باشنده . (ایکنجی رسم) باطریه قوماندانلری موقع مدافعه‌لرنده آتی‌یی مستریح و امین نظرلرله تدقیق ایدرلرکن

بیجار محاربه‌سنده آلنان روس اسراسی ایله دوبریجه‌ده اسیر ایدیلن روس و رومنلردن بر قسمی

حربمجموعه سى

ييل – ٢

صايى – ١٧

جمازى الاول ١٣٣٥

فیاتی : ١ غروش

مارت ١٣٣٣

استانبول و ولايات ايچون پوسته اجرتيله داخل اولديغى حالده بر يللق اشتراك بدلى ٢٥ غروش

دارهٔ مخصوصه سى: استانبول ـ جغال اوغلى قپالى فرون، مجموعه‌لر نومرو ٦ (تلفون: ١٨٥٤)

اون بش كونده بر چيقار عسكرى محاربه دن بحث ايدر رساله مصوره

غاليچياده: آتشلى بومبالرينى آلتمش مترويه قدر دشمن باغرينه صاووران عثمانلى يكيتلرى